

ANALIZA INDICATORILOR DE ACTIVITATE AI IMM-urilor DUP FORME DE PROPRIETATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA¹

**Mihail CIOBANU², cercet tor tiin ific,
Institutul Na ional de Cercet ri Economice, Republica Moldova**

Sectorul IMM joac un rol foarte important în economia na ional , reprezentând majoritatea întreprinderilor, jum tate din for a de munc din țar i o treime din veniturile din vânz ri din țar . Starea economic actual a ț rii depinde, în mare m sur , de activitatea IMM-urilor. Dat fiind diversitatea formelor de proprietate ale acestora, apare necesitatea de a determina contribu a companiilor cu diferite forme de proprietate în sectorul IMM. Scopul cercet rii este identificarea contribu iei acestor IMM-uri i evolu iei acesteia în dependen de formele de proprietate ale întreprinderilor în baza studierii indicatorilor lor de activitate. Metodele de cercetare utilizate includ: analiza datelor statistice, compara ia, indici în lan ț, grafice. Rezultatele ob inute au ar tat c întreprinderile private de in întâietatea, practic, la to i indicatorii de activitate, fiind urmate de cele cu capital în totalitate sau parțial str in și capital total sau parțial public.

Cuvinte-cheie: IMM, form de proprietate, Republica Moldova, venit din vânz ri, salariat, profit, pierdere.

The SME sector plays a very important role in the national economy, accounting for most enterprises, half of the workforce in the country and a third of sales revenue of the country. So, the current economic state of the country depends largely on the activity of SMEs. Given the diversity of their ownership forms, there is a need to determine the contribution of companies with different forms of ownership in the SME sector. The purpose of the study is to identify the contribution of these SMEs and its evolution, depending on the types of ownership forms of enterprises based on studying their activity indicators. Research methods that were used include: analysis of statistical data, comparison, chain indices, graphs. The results showed that private enterprises have primacy, virtually, at all activity indicators, followed by those with wholly or partly foreign capital and with wholly or partly public capital.

Keywords: SME, ownership form, Republic of Moldova, turnover, employee, profit, loss.

**JEL Classification: L11, L32, L33, M21.
CZU: 334.7.012.63/.64(478)**

Introducere. Sectorul IMM-urilor are un rol important în economia na ional , în special, deoarece cuprinde majoritatea companiilor din ar (97,2% în 2015), precum i din perspectiva ocup rii for ei de munc (55,1% din num rul de salaria i). De asemenea, el de ine o pondere important a veniturilor din vânz ri în total pe ar – 30,8%. Deci, situa ia economic actual din ar este determinat într-o mare m sur de evolu ia i de starea curent a acestui sector. inând cont de diversitatea formelor de proprietate ale IMM-urilor, este necesar de studiat indicatorii de activitate pentru a identifica cum aceste companii au influen at evolu ia sectorului IMM.

Indicatorii de activitate a întreprinderilor sectorului IMM-urilor. În Republica Moldova, în anul 2015, conform datelor Biroului Na ional de Statistic (BNS) [1], [2], activau oficial 49770 de companii ce fac parte din sectorul întreprinderilor mici, mijlocii și micro (IMM). Dintre acestea, cea mai mare parte o dețin întreprinderile micro, constituind 76,7% i num rând 38179 de unit i. Ele sunt urmate de companiile de m rime mic (9965 unit i sau 20,0%), precum i de cele mijlocii (1626 companii sau 3,3%). În sectorul IMM lucrau 281408 salaria i, dintre care cei mai mul i – în companiile mici (115109 persoane sau 40,9% din totalul pe sectorul IMM), urmate de cele micro (83887 de oameni sau 29,8%), iar cei mai pu ini – în cele mijlocii (82412 salaria i sau 29,3%). Sectorul IMM a acumulat în 2015 venituri din vânz ri în valoare de 86824,7 milioane de lei, iar cea mai mare parte din ele a fost ob inut de întreprinderile de m rime mic (46833,1 mil.

¹ **Not .** Acest articol a fost realizat în cadrul etapei anului 2016 „Perfec ionarea politicii de sus inere a IMM-urilor în Republica Moldova: îmbun t irea reglement rii activit ii persoanelor cu profesii liberale” din cadrul proiectului institu ional aplicativ: 15.817.06.05A „Armonizarea politicii de dezvoltare a IMM-urilor în Republica Moldova cu principiile „Small Business Act” pentru Europa” (2015-2018), Director de proiect – doctor habilitat în economie, conferen iar cercet tor, Aculai Elena [4].

² © Mihail CIOBANU, ciobanu.mihail.s@gmail.com

lei sau 53,9% din totalul pe IMM), urmate fiind de cele mijlocii (28712,0 mil. lei sau 33,1%) și micro (11279,6 mil. lei sau 13,0%).

După forma de proprietate cele mai numeroase au fost întreprinderile private (89,9% sau 44754 unități), care dețineau cea mai mare parte a forței de muncă din sector (78,9% din salariile IMM-urilor sau 222064 persoane) și cea mai mare pondere a veniturilor din vânzări (85,6% ori 74343,9 mil. lei). Companiile străine au ocupat poziția secundă, cu o pondere de 4,7% (2357 întreprinderi) și de înțând 5,6% din salariile (15730 persoane) și 5,8% din veniturile din vânzări (5049,7 mil. lei). Acestea au fost urmate de IMM-urile mixte (cu participarea capitalului străin) (parțial străine), reprezentând 3,4% din companii (1685 unități), constituind 3,7% din numărul total de salariile (10474 salariile) și 4,5% din veniturile din vânzări (3940,4 mil. lei). Următorul grup în clasament – companiile publice – reprezentau doar 1,8% dintre IMM-uri (889 unități), dar cuprindeau 10,9% (!) dintre angajați (30759 persoane), precum și 3,5% din veniturile din vânzări (3041,6 mil. lei). Ultimul loc îl ocupă IMM-urile mixte fără participarea străin (parțial publice) cu 0,2% din companiile din tot sectorul (85 întreprinderi), care constituiau 0,8% din forța de muncă (2381 persoane) și 0,5% din veniturile din vânzări (449,1 mil. lei).

În 2015 a fost înregistrat un rezultat financiar până la impozitare pozitiv în sectorul IMM (3037,6 mil. lei), datorat rezultatului pozitiv al întreprinderilor private (3500,2 mil. lei) și, în măsură mai mică, companiilor publice mijlocii și mici (166,4 mil. lei). În afară de acestea, întreprinderile din celelalte grupuri de proprietate, în total, au avut pierderi (parțial publice – -14,0 mil. lei, străine – -419,1 mil. lei, parțial străine – -188,1 mil. lei). La obținerea unui rezultat financiar pozitiv până la impozitare, în 2015, la nivel de întreprindere cel mai mult au contribuit companiile private mijlocii (~986 mii lei/companie), publice mijlocii (~847 mii lei/companie) și cele private mici (~242 mii lei/întreprindere), pe când companiile străine mijlocii au contribuit cel mai mult la reducerea acestuia (~ -1,831 mil. lei/companie). La nivel de salariat la acest rezultat total pozitiv au contribuit, în cea mai mare măsură, cei din companiile private mijlocii (~23 mii lei/salariat) și mici (~22 mii lei/salariat), iar cel mai mult la micșorarea acestuia au contribuit salariile din companii micro parțial publice (~ -57 mii lei/salariat), micro parțial străine (~ -54 mii lei/salariat) și mijlocii străine (~ -39 mii lei/salariat).

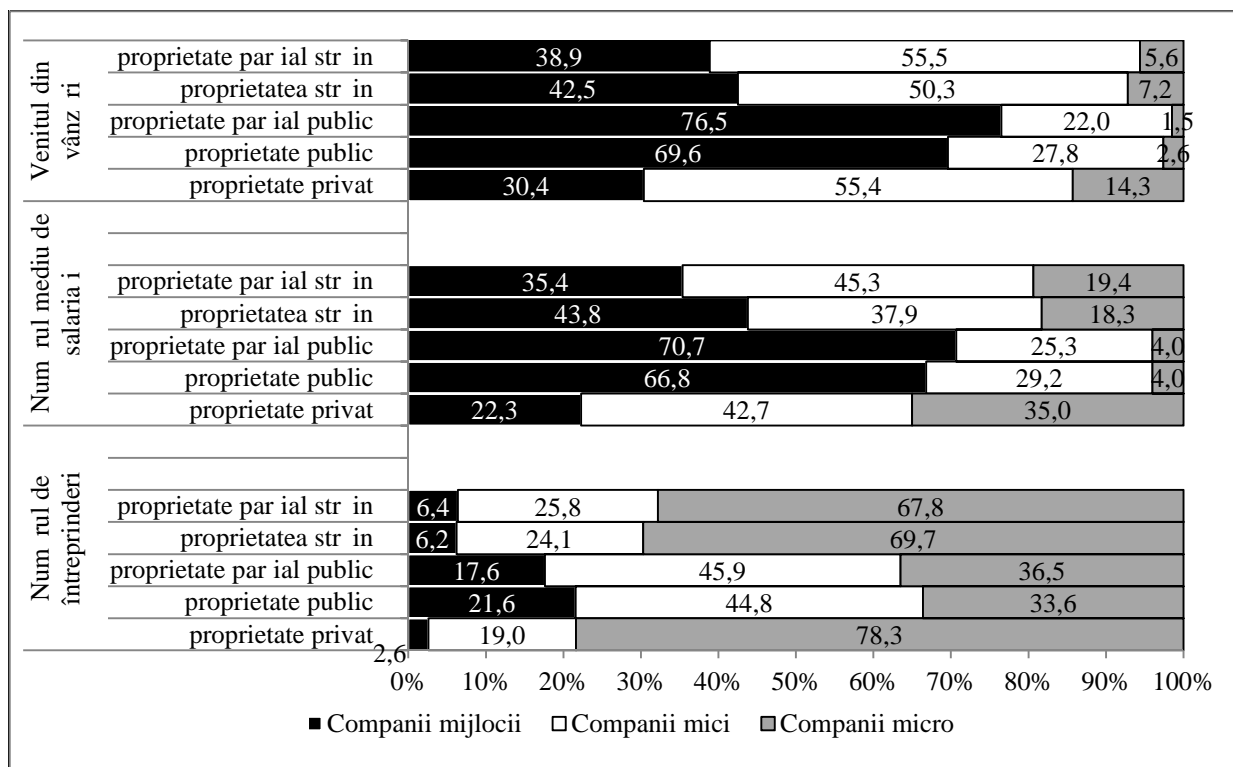

Figura 1. Structura numărului IMM-urilor, numărului mediu de salarii și a veniturilor din vânzări după forme de proprietate și clase de dimensiuni, în 2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS.

În figura 1 este prezentată structura numărului de IMM-uri, numărului mediu de salarii și a veniturilor din vânzări după forme de proprietate și clase de dimensiuni pentru anul 2015. Conform acesteia,

companiile mijlocii, pe lâng faptul c reprezint o parte mic în grupurile de proprietate respective, ele au o pondere mult mai mare de salaria i i din veniturile din vânz ri (care au o m rime relativ asem n toare): companii publice i par ial publice – în jur de 20% din unit i, circa 70% din salaria i i tot atât din veniturile din vânz ri; companii str ine i par ial str ine – aproximativ 6% din întreprinderi i în jur de 40% din salaria i i din veniturile din vânz ri; companii private – circa 3% din IMM-uri, ~20% din salaria i i ~30% din veniturile din vânz ri. Spre deosebire de companiile private, str ine i par ial str ine care însureaz majoritatea salaria ilor i veniturilor din vânz rile celor mijlocii i mici, în întreprinderile publice i par ial publice se remarc o concentrare înalt a salaria ilor i veniturilor din vânz ri în cele mijlocii faș de celelalte companii din aceste dou grupuri de proprietate, adic faș de cele mici i micro.

Spre deosebire de companiile publice i par ial publice mici, care au constituit fiecare câte circa 45% în cadrul formei lor respective de proprietate i au avut ponderi ale salaria ilor i ale veniturilor din vânz ri de circa 2 ori mai mici (în jur de 25%), la întreprinderile str ine, par ial str ine i publice situația este invers : ele, reprezentând aproximativ 20-25%, au posedat în jur de 40% din salaria i i au ob inut 50-55% din veniturile din vânz ri (de ~2 ori mai mult).

În cazul companiilor micro la toate tipurile de proprietate se observ c la o pondere mare a întreprinderilor din grupul de proprietate respectiv a revenit o pondere mai mic a num rului mediu de salaria i i alta, înc mai mic , a veniturilor din vânz ri: întreprinderi publice i par ial publice – ~30% din num rul total din grupul de proprietate respectiv, cu câte 4% din salaria i i în jur de 2% din veniturile din vânz ri fiecare; companii str ine i par ial str ine – ~70% din întreprinderi, ~20% din salaria i i în jur de 6% din veniturile din vânz ri fiecare; companii private – ~80% din companii, 35% din salaria i i ~14% din veniturile din vânz ri.

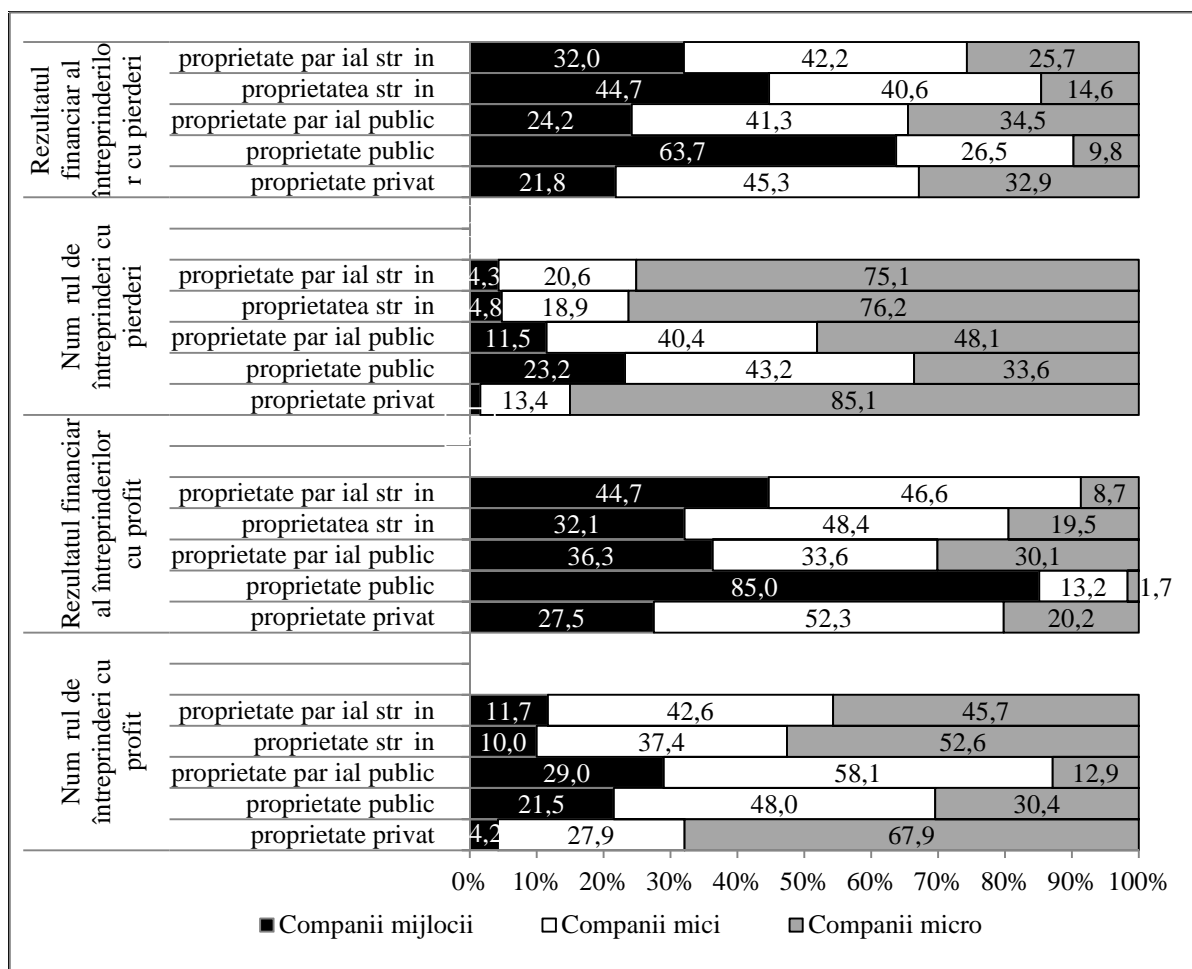

Figura 2. Structura companiilor cu profit i cu pierderi i a rezultatelor financiare ale companiilor respective dup clase de m rime i grupe de proprietate în anul 2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS.

Conform figurii 2, printre întreprinderile care au obținut profit au fost mai numeroase cele de mărime mică și mică. Întreprinderile mici au predominat asupra celor mici în cazul celor private (de ~2,4 ori mai multe), străine (de ~1,4 ori) și parțial străine (de ~1,1 ori). Întreprinderile mici au prevalat față de cele mici în cazurile celor publice (de ~1,6 ori) și parțial publice (de ~4,5 ori).

Cele mai mari ponderi ale profiturilor le-au deținut companiile mici, urmate de cele mijlocii în cele private (de ~1,9 ori mai multe decât cele mici, decât cele mijlocii), străine (de ~1,5 ori) și parțial străine (de ~1,04 ori). Ponderea, în cazul companiilor parțial străine mijlocii și mici, este aproximativ aceeași (circa 45%). Ponderea profitului a fost mai mare în companiile mijlocii decât în cele mici la întreprinderile publice (de ~6,4 ori) și parțial publice (de ~1,08 ori). Ponderea profitului în întreprinderile parțial publice este aproape aceeași, indiferent de mărimea companiilor – câte circa 30%.

În cadrul IMM-urilor publice cu pierderi au prevalat cele mici și cele mici (de ~1,3 ori mai multe decât cele mici). În companiile cu celelalte tipuri de proprietate au predominat cele mici față de cele mici (de ~6,5 ori – la cele private, de ~3,5 ori – la cele parțial străine, de ~4 ori – la cele străine și de ~1,2 ori – la cele parțial publice).

Ponderi mari ale pierderilor în cadrul sectorului IMM au avut întreprinderile de diverse mărimi și forme de proprietate. Au fost mai numeroase companiile mici și mici în cadrul întreprinderilor private (de ~1,4 ori mai multe decât cele mici față de cele mici) și la cele parțial publice (de ~1,2 ori). Erau mai multe întreprinderile mijlocii și mici în cazul celor străine (de ~1,1 ori mai multe decât mijlocii față de cele mici) și celor publice (de ~2,4 ori). La întreprinderile parțial străine au predominat cele mici față de cele mijlocii (de ~1,3 ori). Prin urmare, în majoritatea grupurilor de proprietate nu există diferențe majore ale pierderilor între companiile de diferite dimensiuni.

Deci, în general, companiile mici au fost mai numeroase în cadrul celor cu pierderi, decât în cele cu profit, având atât ponderi în profit, cât și ponderi în pierderi mai mici. Spre deosebire de acestea, cele mijlocii și mici au fost reprezentate într-o măsură mai mare în rândul companiilor cu profit, deținând ponderi mai mari atât în profit, cât și în pierderi.

În anul 2014 față de anul 2006, numărul de IMM-uri s-a majorat de la 35542 la 52335 de unități, adică cu 16793 de întreprinderi sau cu 47,2%. Aceasta s-a datorat creșterii numărului întreprinderilor private (+15326 unități), străine (+1182 unități), parțial străine (+307 unități) și publice (+202 unități), majorare atenuată de scăderea numărului celor parțial publice (-224 unități). Totodată, numărul de salariați în sectorul IMM s-a redus de la 332720 la 291737 persoane, adică cu 40983 de salariați sau cu 12,3%, datorită companiilor private (-35251 salariați), parțial publice (-9046 persoane) și celor parțial străine (-4018 persoane), pe când în companiile din celelalte grupuri de proprietate numărul lor s-a majorat (publice – +1870 salariați; străine – +5462 persoane). Raportat la numărul de întreprinderi, numărul salariaților s-a redus la companiile din toate grupurile de proprietate (tabelul 1).

Veniturile din vânzări, în termeni reali (anul de bază – 2006), în ansamblu, s-au redus de la 54280,9 la 45055,6 milioane de lei, din cauza reducerii acestora în toate grupurile de companii (mai puțin în cele publice): private (-6421,0 mil. lei); publice (-0,5 mil. lei); parțial publice (-447,9 mil. lei); străine (-205,0 mil. lei); parțial străine (-2150,9 mil. lei). Raportate atât la numărul de companii, cât și la numărul de salariați din grupurile de proprietate respective, se observă creșteri doar la companiile parțial publice, iar la celelalte – scăderi.

Rezultatul financiar până la impozitare, în valoare reală, a rămas pozitiv doar în companiile private (a crescut de la 1690,5 la 1816,4 mil. lei), iar la celelalte companii el a devenit sau a rămas negativ: publice (de la -51,4 la -19,2 mil. lei); parțial publice (de la -46,2 la -31,0 mil. lei); străine (de la 8,0 la -49,8 mil. lei); parțial străine (de la 147,2 la -93,7 mil. lei).

Dacă rezultatul financiar se raportează la numărul de companii, se observă o micșorare a acestuia la companiile private, o reducere a pierderii la întreprinderile publice și o creștere a pierderii per companie la celelalte IMM-uri. Fiind raportat la numărul de salariați, se atestă aceleași schimbări, cu excepția companiilor private, la care are loc o creștere a profitului per salariat.

În anul 2014 față de 2006 a avut loc o creștere atât a companiilor cu profit (de la 14086 la 21102 unități), cât și a celor cu pierderi (de la 17003 la 26082 unități), care sunt mai numeroase decât cele cu profit la toate grupurile de proprietate (în anul 2014: private – 23092 companii vs 19408 companii; publice – 425 unități vs 410 unități; parțial publice – 61 unități vs 36 unități; străine – 1400 unități vs 706 unități; parțial străine – 1104 unități vs 542 unități). O creștere mai mare a numărului de companii cu pierderi decât a celor cu profit a avut loc la întreprinderile private (+8186 întreprinderi vs +6584 întreprinderi), publice (+119 unități vs +83 unități), străine (+702 unități vs +358 unități), parțial străine (+187 unități vs +94 unități), iar la cele parțial publice a avut loc o scădere (mai mare la cele cu pierderi decât la IMM-urile cu profit): – 115 companii vs – 103 companii.

Tabelul 1

**Indicatorii principali de activitate ai IMM-urilor
pe forme de proprietate pe anii 2006 i 2014**

Forma de proprietate	Indicator	2006=100	2014	Indicii cre terii, %	Varia ia absolut	2014 ^{1#} =100	2015	Indicii cre terii, %	Varia ia absolut
privat	NS/NI	8,3	4,9	59,0	-3,4	4,9	5,0	102,0	0,1
	VV*/NI	1412,1	817,7	57,9	-594,4	1584,3	1462,6	92,3	-121,7
	VV*/NS	169,4	167,5	98,9	-1,9	321,1	294,8	91,8	-26,3
	RFpI*/ NI	53,0	38,5	(+)72,6	-14,5	74,7	68,9	(+)92,2	-5,8
	RFpI*/ NS	6,4	7,9	(+)123,4	1,5	15,1	13,9	(+)92,1	-1,2
	RFIPro*/NIPro	211,2	172,5	81,7	-38,7	322,1	309,6	96,1	-12,5
	RFIPie*/NIPie	-68,2	-66,3	97,2	1,9	-123,7	-128,3	103,7	-4,6
public	NS/NI	41,7	34,2	82,0	-7,5	34,2	34,6	101,2	0,4
	VV*/NI	2149,6	1652,8	76,9	-496,8	3072,0	3012,3	98,1	-59,7
	VV*/NS	51,5	48,3	93,8	-3,2	89,7	87,1	97,1	-2,6
	RFpI*/ NI	-76,4	-21,9	(-)28,7	54,4	-40,7	157,0	(+)385,5	197,8
	RFpI*/ NS	-1,8	-0,6	(-)33,3	1,2	-1,2	4,5	(+)375,0	5,7
	RFIPro*/NIPro	378,6	111,7	29,5	-266,9	207,1	595,1	287,3	388,0
	RFIPie*/NIPie	-572,5	-152,9	26,7	419,6	-283,8	-268,8	94,7	15,0
par ial public	NS/NI	36,1	26,9	74,5	-9,2	26,9	28,0	104,1	1,1
	VV*/NI	2213,5	2678,6	121,0	465,1	4972,8	4651,8	93,5	-321,0
	VV*/NS	61,2	99,4	162,4	38,2	184,6	166,1	90,0	-18,5
	RFpI*/ NI	-141,3	-301,0	(-)213,0	-159,7	-558,3	-144,7	(-)25,9	413,5
	RFpI*/ NS	-3,9	-11,2	(-)287,2	-7,3	-20,7	-5,2	(-)25,1	15,5
	RFIPro*/NIPro	189,2	211,1	111,6	21,9	391,7	319,4	81,5	-72,3
	RFIPie*/NIPie	-412,5	-632,8	153,4	-220,3	-1173,8	-426,9	36,4	746,9
str in	NS/NI	9,9	7,2	72,7	-2,7	7,2	6,7	93,1	-0,5
	VV*/NI	2451,5	1134,6	46,3	-1316,9	2121,2	1886,3	88,9	-234,9
	VV*/NS	247,8	156,5	63,2	-91,3	292,8	282,6	96,5	-10,2
	RFpI*/ NI	6,8	-21,1	(-)310,2	-28,0	-39,5	-156,6	(-)395,9	-117,0
	RFpI*/ NS	0,7	-2,9	(-)414,3	-3,6	-5,5	-23,5	(-)427,3	-18,0
	RFIPro*/NIPro	477,3	395,6	82,9	-81,7	735,5	732,5	99,6	-3,0
	RFIPie*/NIPie	-226,5	-235,1	103,8	-8,6	-436,4	-675,1	154,7	-238,7
par ial str in	NS/NI	10,5	6,4	61,0	-4,1	6,4	6,2	96,9	-0,2
	VV*/NI	2841,8	1149,0	40,4	-1692,8	2133,2	2058,9	96,5	-74,3
	VV*/NS	271,6	179,1	65,9	-92,5	332,5	331,2	99,6	-1,3
	RFpI*/ NI	99,5	-52,5	(-)52,7	-152,0	-97,4	-98,3	(-)100,9	-0,9
	RFpI*/ NS	9,5	-8,2	(-)86,3	-17,7	-15,2	-15,8	(-)103,9	-0,6
	RFIPro*/NIPro	663,6	303,1	45,7	-360,5	562,7	659,8	117,3	97,1
	RFIPie*/NIPie	-163,6	-233,8	142,9	-70,2	-434,0	-454,1	104,6	-20,1

Not : NI – num rul de întreprinderi (unit i); NS – num rul de salaria i (persoane); VV – veniturile din vânz ri (mii lei); RFpI – Rezultatul financiar pân la impozitare (mii lei); NIPro – Num rul de întreprinderi cu profit (unit i); RFIPro – Rezultatul financiar al companiilor cu profit (mii lei); NIPie – Num rul de întreprinderi cu pierderi (unit i); RFIPie – Rezultatul financiar al companiilor cu pierderi (mii lei); (-) sau (+) – sc derea sau cre terea pierderii sau profitului. Indicatorii nota i cu * sunt corectea i cu rata infla iei (ianuarie-decembrie 2006 – 14,10%, ianuarie 2006-decembrie 2014 – 85,66%, ianuarie-decembrie 2014 – 4,69%, ianuarie-decembrie 2015 – 13,58%) [3]

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor BNS.

¹ **Not :** Unde se men ioneaz anii 2006 i 2014, datele respective includ organiza iile necomerciale, iar în cazul anilor 2014[#] i 2015 din indicatorii respectivi sunt excluse organiza iile necomerciale dup noua metodologie a Biroului Na ional de Statistic din anul 2015.

Rezultatul financiar al companiilor cu profit, în ansamblu, în valoare reală, s-a majorat de la 3321,4 la 3845,0 milioane de lei datorită companiilor private (+640,1 mil. lei) și străine (+113,2 mil. lei), în special datorită reducerii creșterii au contribuit companiile cu celelalte forme de proprietate: publice (-78,0 mil. lei), parțial publice (-18,7 mil. lei), parțial străine (-133,0 mil. lei). Situația privind rezultatul financiar al companiilor cu pierderi, în ansamblu, în valoare reală s-a înrăutățit de la -1573,0 la -2222,0 milioane de lei, la scară netă au contribuit întreprinderile private (-514,3 mil. lei), străine (-171,0 mil. lei) și parțial străine (-108,1 mil. lei), iar la atenuarea acestei scăderi au contribuit IMM-urile publice (+110,2 mil. lei) și parțial publice (+34,0 mil. lei).

După cum se poate observa în tabelul 1, fiind raportate la numărul respectiv de companii cu pierderi sau profit, atât pierderea, cât și profitul au crescut doar în companiile parțial publice, în cele străine și parțial străine doar pierderea s-a majorat, iar profitul s-a redus, iar în celelalte companii s-au redus ambele (cel mai mult la cele publice).

În anul 2015, în comparație cu 2014[#], numărul de companii din sectorul IMM s-a redus nesemnificativ – cu 495 de unități sau cu 1% (de la 50265 la 49770 unități). La această scară netă cel mai mult au contribuit companiile private (-409 unități) și cele parțial străine (-101 unități). Numărul mediu de salariați s-a redus cu 2545 de persoane sau cu 0,9%, cel mai mult mic orându-se în companiile străine (-1217 persoane), parțial străine (-983 salariați) și private (-778 oameni). Această scară netă a fost atenuată de creșterea numărului de salariați în întreprinderile publice (+827 persoane). În același timp, în termeni reali (anul de bază – 2014[#]) veniturile din vânzări s-au micșorat la toate grupurile de companii, în cea mai mare măsură datorită scăderii veniturilor din vânzări în companiile private și cel mai puțin – la cele publice. Rezultatul financiar până la impozitare, în termeni reali, s-a redus cu 337,5 milioane de lei sau cu 11,2%. Această scară netă s-a datorat micșorării rezultatului financiar până la impozitare în întreprinderile private și în cele străine, în special datorită reducerii a fost atenuată de creșterea rezultatului financiar până la impozitare în companiile publice, parțial publice și parțial străine. Numărul întreprinderilor cu profit s-a majorat cu 148 de unități sau cu 0,7%. Această majorare a avut loc, în special, din contul companiilor private și a celor străine. Această creștere a fost diminuată, în special, de companiile parțial străine. Profitul, în termeni reali, al acestor IMM-uri s-a majorat într-o măsură mai mică (+20,1 milioane lei sau +0,3%). La acest lucru și-au adus contribuția IMM-urile publice, străine și parțial străine. Spre deosebire de numărul companiilor cu profit, numărul întreprinderilor ce au suferit pierderi s-a micșorat cu 167 de unități sau cu 0,6%, mai mult datorită celor private, străine și parțial străine. Rezultatul financiar al companiilor cu pierderi, în termeni reali, s-a micșorat, adică pierderea a crescut, cu 357,5 milioane de lei sau cu 8,7%. La reducerea pierderii au contribuit companiile publice și parțial publice.

Rezultate și concluzii. În cadrul sectorului IMM cele mai numeroase sunt întreprinderile private, urmate de companiile străine, parțial străine, publice și parțial publice. După numărul de salariați pe care îl au și după veniturile din vânzări obținute ele se situează în aceeași ordine (cu excepția companiilor publice, care, după numărul de salariați, se află imediat după companiile private). După mărimea întreprinderii cele mai numeroase au fost companiile micro, urmate de întreprinderile mici și mijlocii. Cei mai mulți salariați lucrează în companiile mici, după care urmează celele micro și mijlocii. Cele mai mari venituri din vânzări, în ansamblu, au obținut întreprinderile mici, apoi celele mijlocii și micro. Rezultatul financiar până la impozitare a fost pozitiv doar în companiile private, iar în 2015 – și în celele publice mijlocii și mici. Companiile micro, după numărul lor, dețin cele mai mari ponderi din sectorul IMM la toate formele de proprietate, deși după ponderile salariaților și ale veniturilor din vânzări ele sunt ultimele. Întreprinderile mijlocii ocupă cea mai mică pondere din sectorul IMM, în special datorită celei mai mari pondere a salariaților și a veniturilor din vânzări (în special, companiile publice și parțial publice). Companiile mici au avut o pondere relativ asemănătoare în sectorul IMM atât în ce privește numărul lor, cât și numărul de salariați și veniturile din vânzări. În cadrul companiilor cu pierderi cea mai mare pondere au avut-o companiile micro și mici la toate formele de proprietate, dar și celele mijlocii publice și parțial publice. Deși situația nu este radicală în cazul celor cu profit, companiile mijlocii și mici au ponderi mai mari, dar tot celele micro prevalează, în special datorită măsurii mai mici. În cazul structurii profitului/pierderii după mărimea și forma de proprietate a companiilor prevalează celele mijlocii (categoric în cazul celor publice) și celele mici – la toate formele de proprietate.

Perioada 2006-2014 este caracterizată de:

1. Creșterea numărului de IMM-uri (în special datorită celor private și străine);
2. Scăderea numărului de salariați (în special datorită celor private și parțial publice);
3. Reducerea, în ansamblu, în termeni reali, a veniturilor din vânzări (mai puțin la celele publice), în special datorită raportate la numărul de companii și la cel de salariați au avut loc creșterea la întreprinderile parțial publice;

4. Rezultat financiar pozitiv la companiile private i evolu ia c tre un rezultat financiar negativ a celorlalte companii, iar raportat la num rul de companii are loc o mic orare a rezultatului financiar pozitiv la IMM-urile private, o sc dere a pierderilor la cele publice i o majorare a pierderilor per companie – la celelalte întreprinderi, îns , dac este raportat la num rul de salaria i, la IMM-urile private cre te profitul per salariat, iar în cazul celorlalte companii au loc acelea i schimb ri;

5. Cre terea mai mare a num rului de companii cu pierderi în compara ie cu majorarea num rului de întreprinderi cu profit;

6. Cre terea profitului companiilor cu profit, datorit celor private i str ine i majorarea pierderilor companiilor cu pierderi, atenuat de sc derea lor în companiile publice i par ial publice, îns fiind raportate la num rul de companii cu pierderi ori profit, pierderilor s-a redus doar în cele private i mai mult – în cele publice, iar profitul a crescut doar în IMM-urile par ial publice.

Perioada 2014[#]-2015 este caracterizat de:

1. Reducerea nesemnificativ a num rului IMM-urilor (îndeosebi cele private i par ial str ine);
2. Reducerea num rului de salaria i (în special, la cele str ine, par ial str ine i private);
3. Reducerea, în termeni reali, a veniturilor din vânz ri la toate companiile;
4. Mic orarea rezultatului financiar pân la impozitare în întreprinderile private i în cele str ine;
5. Cre terea, îndeosebi, a num rului de companii private i str ine cu profit, i reducerea, în special, a num rului companiilor private, str ine i par ial str ine cu pierderi;
6. Majorarea profitului IMM-urile publice, str ine i par ial str ine cu profit i mic orarea pierderilor companiilor publice i par ial publice cu pierderi.

Referințe bibliografice

1. Activitatea agen ilor economici dup m rime i forme de proprietate, 2006-2014. Banca de date statistice Moldova. [Accesat 15 ianuarie 2016]. Disponibil: http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__24%20ANT__ANT030/ANT030300.px/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
2. Activitatea agen ilor economici dup m rime i forme de proprietate, 2014-2015. Banca de date statistice Moldova. [Accesat 15 ianuarie 2016]. Disponibil: http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__24%20ANT__ANT030/ANT030290.px/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
3. Calculatorul Indicelui Pre urilor de Consum. Biroul Na ional de Statistic al Republicii Moldova. [Accesat 16 ianuarie 2016]. Disponibil: <http://statbank.statistica.md/pxweb/application/calculatoripc/>
4. ACULAI, Elena. Armonizarea politicii de dezvoltare a IMM-urilor în Republica Moldova cu principiile “Small Business Act” pentru Europa (2015-2018). Etapa anului 2016: Perfec ionarea politicii de sus inere a IMM-urilor în Republica Moldova: îmbun t irea reglement rii activit ii persoanelor cu profesii liberale: raport tiin ific. Institutul Na ional de Cercet ri Economice. Chi in u, 2016. 435 p.
5. ACULAI, Elena et al. Tendin ele de baz în dezvoltarea IMM-urilor în Republica Moldova: rezultatele ob inute i resursele utilizate = Basic trends in the development of small an medium–sized enterprises in Moldova: achieved results and used resources. In: Economie i Sociologie = Economy and Sociology. 2014, nr. 1, pp. 16-28. ISSN 1857-4130.
6. MAIER, Lidia, BÎRC , Iulita. Infrastructura de sus inere a transferului tehnologic i rolul ei în dezvoltarea IMM-urilor inovative în Republica Moldova. In: Analele Institutului Na ional de Cercet ri Economice. 2014, edi ia a IV-a, nr. 1, pp. 71-79. ISSN 1857-3630, ISBN 978-9975-4326-6-5.

Recomandat spre publicare: 20.02.2017